

TIDEVARVET

den 3 januari 1931 innehåller:

En segsilt fråga.

Varför ha förlagen om sjukförsäkring strandat?

Av Ada Nilsson.

Gas-manöver.

Av Maria Lazar.

Den ändlösa vägen.

Aforismer av Clara Wigforas.

Marlette Lydis.

Av Elsa Björkman-Goldschmid.

Vad är bildning?

Natnad Beskovs bok anmäles av Elsa Wilkens.

En legend.

Av Elin Wägner.
(Ur Danmarks Juleverser).

Vad har hänt?

Med utgångspunkt från under julveckan begångna dråp och överfall uttala sig auktoriteter på det sociala arbetsområdet om ungdomens tilltagande brottslighet, spritmissbruk och sexuella förvillelser, om »dambanornas pesthårdar», ungdomsfängelernas överbeläggning. Uppslagsord utnyttja vi krav på mera positiva åtgärder än endast tidsbegränsning för nöjdestillämpningarna och förbud för ungdom under 15 år att besöka dessa.

Men om man ser sig omkring börjar man undra: vem består kraften till inspirerade positiva åtgärder? Veckorna omkring årsskiftet ge i förminskning en fantastiskt bild av förvirringen i världen.

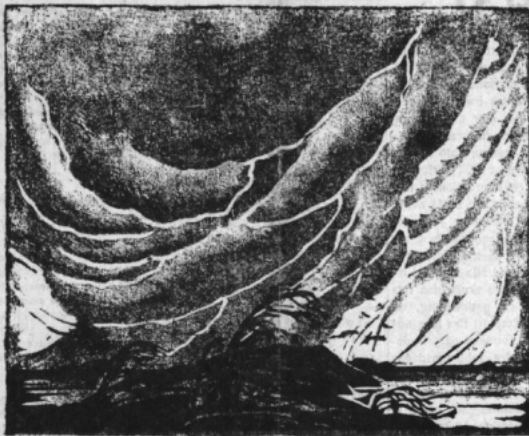
Stockholms-Tidningen gör en rundfärd: Går Ni i kyrkan? Samtidigt offentliggör den i samband med företagens regimförändring en programförklaring som oförbehållsamt talar om hur man tänker förtjåna pengar till allmänhetens tjänst. Inte ett ord om ett mål, en ståndpunkt, en ledande idé, som ensam skulle kunna ge existensberättigande åt den väldiga tekniska apparaten. Det enda som utlovas är: ledande nyhetstidning.

Vilka nyheter kommer man att välja att samla skarorna omkring? Dagens Nyheter, storkonkurrenten som »ledande nyhetstidning», frågar de unga skalderna ut i luften: Läser Ni bibeln?

Det svaras ja eller nej. Och i samma omtanke om religionen avslutar sig Dagens Nyheter till dem, som med Svenska Morgonbladet föra kristendomens talan mot professor Cassel, därför att han kritiserat regeringens förslag i arbetslöshetsfrågan. Opassande, därför att förslaget offentliggjorts i ett bönedagsplakat. Genom det ska är varje protest en hädelse, vore den också grundad i en aldrig så fast personlig övertygelse.

Som vår övertygelse på denna punkt sätta vi detta: Mer produktivt arbete till full lön i samband med en ny jordpolitik. Och vi glädjas över Oslomötets steg mot tillfred mellan Skandinavienas länder, Holland, Belgien och Luxemburg.

Måskernas kamp fortgår också på andra sidan Ragnarök. Oböjlig och utårdande skär genom vrimlet Anders stråvan efter en ny himmel och ny jord.

STORM. Efter tecknigt av Elsa Björkman.

Vid årsskiftet.

Striden omkring demokratin.

När den demokratiska författningsreformen var fullbordad i Sverige, och parlamentarismen var självklar, syntes det liksom en självklar sak att nu var vårt statskick sluttigt ordnat. Vi hade fått den styrelseform, vilken alla stater, så snart de hunnit en viss mognad, antog och stannade vid.

Det är ut från denna föreställning, numera grundligt botad, som det synes märkligt nog att se Europa vid årsskiftet 1930—31 sönderfallit av författningsstrider och på det hela taget ytterst villrådigt om vad som är den ideala och praktiska styrelseformen för en modern stat.

I denna allmänna villrådighet in-tar

Spanien

en särställning. Här ha kung Alfonso och general Berenguer, Primo de Riveras efterträdare, nys lyckats slå tillbaka ett allvarligt anlopp mot monarkien och dess påbyggnad, diktaturen. I detta land får man söka revolutionärerna bland de bildade klasserna, universitetslärare, jurister, bland militären och bland arbetarna.

Och den idé som ligger upp revolutionen, i varje fall inom de förstånämnda grupperna, är något så föräldrat som frihet och självstyrelse. Spanien har icke haft tillfälle att tröttna på eller missbruka friheten. Där liksom i Indien ha de gamla frihetsidealerna en god klang. Man kan arbeta och gå i döden för att uppnå en författningsreform som andra länder väl-

las vid som vid en karikatyr av vad de dröme.

För oss ligger det något rörande i detta. Det kan icke skada att vi hålla klart för oss att folklig självstyrelse betyder något för ett folksnört i censur och diktatur.

Polen

ligger ett stycke efter Italien i utvecklingen här mot den fullkomliga pacifieringen av landet. Det märktes då det nyliken hade sina allmänna val. Diktatorn Pilsudski måste nämligen gripa till uppsveckande brutala metoder för att hålla sina svårhantliga minoriteter, tyskar och ukrainare, i styr. Och ändå lyckades det inte riktigt. Utom det mänskligt djupt upprörande som ligger däri att hundratals människor tukasserats, fängslats och torterats, även till döds av själva regeringen i ett land, som för många står som civilisationens uppost mot barbariet i öster — är det märkligt att konstatera att det finnes människor som martyrer för att få öva sin rösträtt och skicka sina representanter till riksdagen. Det kan man tänka på i

TIDEVARVET

börjar härmed sin

9:de årgång.

Tidevarvet vill kämpa för återerövrandet av människovärdet i ett demokratiskt samhälle och ser därvid de sprigande punkterna särskilt i

uppfostningsfrågan; jordfrågan; fredsfrågan.

SLOTTSTHÉ

(det finbladiga théet)

AR PRODUCERAT I DE TROPISKA HOGLANDERNA OCH SAMMANSATT AV DE YNGSTA OCH SPADASTE SKOTTEN Å THEBUSKEN

konsum gröna bilar med goda bullar

Biskopen, Journalisten och våra prenumeranter.

De i det följande uppräpnade personerna äro båda män. Det är botanik- och ekonomiprofessorn, biskopen i Karlstad, C. A. Agardh, 1854, samt journalisten Ole Cavling, Köpenhamn, 1928. Det gemensamma föremålet för deras monologer är — ovanligt och överraskande nog — kvinnan.

Biskop Agardh framligger i sitt »För-sök till en statsökonomisk statistik öfver Sverige» bl. a. ett förslag om upprättande av livräntestänster för deras kvinnor. — Även däruti, säger han, ligger något utomordentligt vackert, om hela kvinnokönet i ett land slöte sig tillsammans uti ett systerligt förbund för att förmåda icke blott hvarandras sorgliga öde och öfvergifna tillstånd, utan äfven, blickande in i framtiden, se i en sådan inrättning det verksammaste af alla uppräpnade medel att lyfta kvinnokönet i sitt land utur det beklagansvärda beröende, hvar- under det nu nödgas kämpa emot nöd, förförelse och förakt.

Kvinnans skulle vara värd detta handtag.

Ty all erfarenhet visar att när omständigheterna tillåta henne att framträda i allvarliga förlämnings, äfven de största och högsta, visar hon mera snille, mera mod, mera skarpinsikt, mera ståndaktighet än mannen. —

Hon rättar, räddar, sparar, läker öfver allt, där mannen sönderriver, försäkrar och förstör.

Och dock! — Det förhåller sig med kvinnan i Sverige med afseende på näringsyrke som med kvinnan i China med afseende på ett gå. Så inklämde äro de svenska kvinnornas själsförnöjeheter genom uppföstran och de begrepp som därvid inpräglas hos dem, om deras ohjälplighet och deras underordnade ställning i skapelsen — så inklämde, att de så uppföstrade kvinnorna icke hafva mod att höja sig däröfver, fruktande att blifva följiga om de göra det. —

För den som nekats att ta åt sig dessa den skarpare biskopens ord ha vi i beredskap den danske journalistens, i hans bok för unga journalister, *Journalistik*.

Han berättar i ett kapitel om »Dames-töb» om den moderna journalistikens uppkomst genom Daily Mail, djävré skaffare, Alfred Harnsworth. Denne vägde, fast han blev utskattad, också räkna med kvinnorna som läsare — för första gången. Sedan man gjort den märkliga upptäckten att Harnsworth räknat rätt — Daily Mail anses till en god del ha kvinnorna att tacka för sin dagliga miljonupplaga — återlösd uppmuntrat att laga till passande kost åt de förkympna sjä-larna.

Cavling ger god vägledning:

— De första damsvor vi fingo här i Skandinavien hade samma fet: man lade till att börja med alliora stor vikt vid kvinnornas politiska rättigheter, något som faktiskt bara intresserar en ringa procent och utan att förstå det tolkade i detta dryftande man samhällsfrågor i det öfverflödiga, utan att bry sig om vad som i själva verket färdig läsarnornas uppmärksamhet. Det som damerna vill ha är något om dem själva, något som rör deras dagliga liv. En god kvinnoisida skall lägga an på de lokala nyheterna som t. ex. förlövningar, bröllop, födelser, skilsmässor, moder, skönhetsråd, hemkultur, frågor om svar, matlagning m. m. — Förträffligt stoft för kvinnoisidan är välgörenhetsbasarer, där bourgeoisien främsta namn komma samhällets olyckliga till hjälp. Här är mycket att skriva om. Vem sitter i kommittén? Vem förestår ordaandet av stånden? Vilka modibus ha skänkt pris? Fotografier av de dyrbaraste gåfverna, referat om själva förföppet och slutligen modedåden, om hur mycket som kom in till de fattiga!

— Det är en känd sak att alla män niska och särskilt kvinnor äro förtjusta i att läsa om sjukdomar, varför damisar inte heller bör sakna en för varje vecka återkommande artikel av någon läkare (Forts. å sid. 4)

Veckansvalen

TIDEVARVET

Den 3 jan. 1931.

1931.

REDAKTIONSKOMMITTÉ:
Elin Wägner,
Elisabeth Tamm,
Ada Nilsson,
Honorina Hermelin.

REDAKTÖR:
Carin Hermelin.

ANSVARIG UTGIVARE:
Ada Nilsson.

Utkommer varje helgisdag.
Svenska År-3 2/2, Stockholm.
Tel. N. 48 42, 182 43.

ADVOKATER

Eva Anders Advokatbyrå
Inneh.: Åva Andén.
Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Herlucksåtgatan 14 (f. d. L. A. Vattug.)
Tel. 75 75, 75 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvsaker,
Brottsredningar och testamenter, för-
valtningsuppdrag. Även skriftliga
förfrågningar.

Advokat Hugo Lindberg
Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
KUNGSGATAN 6, STOCKHOLM
Tel. 147 99, 24 24

Gymnastikdräkter

av trikk till alla åldrar, av tyg på
beställning. Stort lager av N. F. K.-
livstycket för barn och vuxna.

Promenadsödon, bredare o. smalare, med
utan klack, finnes och kan beställas i

**Anna Ahlströms
Manufaktur- och Sybbäverier**
GOTTGATAN 95. Tel. Sö. 31 184

Så ledigt skall tårna ligga i skon.

**Olga Elmdahl
MODEMAGASIN**
Kungsgatan 55. Tel. 108 51
STOCKHOLM

La fleuriste

6 Malmströmgatan 6
Tel.: Norr 62 96, 25.

Badinrättningen
Tel. Sö. 330 56
" " 48 67

Bakbilden 1927.
Södermalms Tvätt- & Badinrättning
Bakbilden 1927.

Ivättinrättningen
Tel.: Sö. 336 30
" " 157 35

CLARTÉ

Tidskrift för
socialistisk politik och kultur.

Redaktion: Ernst Barany, Lef
Björk, Bengt Högder,
Yngve Klänge, Arnold
Ljungdahl.

Prenumerationspris 3 kr. pr. helår.
Postbox 433.
Postgärd 2847, Stockholm.

Vår tid älskar att göra tillvarons
yttre former mekaniska. Människornas
skola likna marionetter, rutas in
i partier och färdas fram på breda,
raka vägar. Det stör t. o. m., att
årets månader inte ha samma antal
dagar, och att samma dato infaller
på olika dagar olika år. Därför har
det framtagits ett internationellt för-
slag om, att året skulle bestå i 13
månader, varje månad av 28 dagar
och en udda dag, som skulle göras
till helgdag. På så sätt skulle den
ista i varje månad alla år alltid bli
en söndag. Kanske skulle den nya
helgdagen bli en nationaldag, då
man kunde stå ihop att fira flaggens
dag, mors dag, barnens dag, fred-
sdagen och andra jubileumsdagar
med olika tio- eller hundratals år
för institutioner och enskilda.

Ur denna enförmighet söka vi
förståelse i sensation. Mekanik och
sensation! Det är en elastisk och
smaklös sammansättning. Ha vi inte
fått vårt lystämde därpå, då vi det
nog snart. Valåret 1930 lärnar
bakom sig den produkt av valmekani-
keriet, som kallas 1930 års lands-
tingsval med borgerlig samling, räk-
nande och misstråkningar. Den po-
litiska mekaniken är inte så fullkom-
lig att den fungerar alldeles auto-
matiskt. Och vad värre är, det nya
år, som gått in, ser ut att bli fullt
av sensation.

Ställningen i världen är hotfull.
Civilisation och kultur användas ej
i politiken. Människornas grymhet
är stor. I Finland har Lapporörel-
sens framkallat laglöshetens våld. I
Ryssland kämpas en förtrivlad
kamp mot den gamla regimen
hårdhet, men man lyckas endast an-
vända dess medel att förtrycka, utan
att befria. I Polen likaså. I Italien
härskar fascismen hänsynslöst, och
det forna Tyskland börjar återupp-
stå i nationalsocialisternas ansvar-
lösa framträdande. Frankrike är
lika fattigt trots allt guld det ut-
prestar från Tyskland. I England
försvagas arbetarregeringens makt
fast den söker förstärkning hos bor-
gerliga partier och borgerlig upp-
fattning. Och överallt råder den för-
färliga arbetslösheten, som mer och
mer bieder ut sig, inte bara i Europa
utan också i Amerika. Den är ödes-
diger för dem den drabbar och ödes-

Trygghet
när Ni genom
Folket
och
Samarbete

Kooperationens
försäkringsanstalter

Den ändlösa vägen.

Aforismer.

A tt icke se målet för livsvandringen,
Att icke ens känna vägen, men dock
vandra modig och glad — det är den mo-
derna människans framhet. Att icke för-
stå livet men ändå ålaska det — det är
hennes sömnlighets styrka.

Vägen är tung och ofta svår. Men allt
som möter på vägen har ett så utomord-
entligt värde. Intet romantiskt bortom-
jordiskt ljus lyser över ting och ihä-
nder. Intet ädelt ger vandringens om-
döma sin ihämg, inte mål ger sin me-
ning. Det enda som är, är det som sy-
nes och möter oss på vägen. Och där-
för får detta ett så småbärt värde.

Men då våra ögon verkligen äro in-
ställda på att se, se allt det enkla och
vardagliga, som vi förstå är det verk-
ligaste som finns, det intressantaste som
finns, det godmögaste som finns — ja,
då se vi också tingens underfullhet och
handlingarnas djupa ödesbestämthet,
och vi se människornas leenden och tä-
rar så, att den eviga tiden öppnar sig.

Vi vilja ingen annans tjänare vara än
den eviga tiden!

Vi vilja intet annat utlofska än det
eviga livets uppenbarelse!

Vi vilja intet annat vara än eviga vand-
rare på den ändlösa vägen.

Men då vill jag inte den lyckan!
Leva bland tingen som deras van, bära
all jordisk Åtra och längtan och glädje
och sorg i sitt hjärta och ändå vara fri
— det vore något större än lycka.

Flytta ut ur jaget som är ett fångelse
i det vilje jag. Bli något annat än
jag, något större.

Storhetsdrömmar och vansinne — ja,
så kallas det nog. Bara de som äro nö-
da med fångelseutrymme äro normala.

Men man då icke att som människligt
är expansion? Att bli sprängda gränser
vitna om kraft, att vara sönderslagna
murar fämnas de vägar öppna, som him-
melns menat att jordens barn skola
vandra på?

Det är förunderligt, att ändå inte måte
ta ett gastrop och bröstet, när inte
anden får luft. Alltid hämmar det
sig att förneka anden. När han storr-
mar och sliter, såga vi kanske att det är
bara en storm i ett vattenlag eller att
det är bara en simenas svallning, astad-
kommen kanske av en vårlig vind.

Som en storm i ett karakt människo-
liv vore någonting »bara»? Som en
den inte just blev till öde!

Och hur kan det vara någonting för-
ringande att andens storm stigit ur na-
turen?

Livet är förmer än formerna. Storr-
mens kraft måtes inte med det rums grän-
ser, där den verkar.

När skola människorna lära sig, att na-
turen inte är något främmande, inte nå-
got lägt för människor att se ned på eller
något fiendligt att lära sig behärra?

Ar det en dårskap hos drömmare att
vindarna och ljuset och träden äro knu-
ta i sysskonning med människorna?

I bland är det, som om ens inre vore
i vidvippel för varje betydelsefullt ske-
tude, och ett öde — som annars bara
skulle stannat i tanken en stund — gri-
per djupt i Blöden inom en. Det är in-
gen själ det råder om, intet slutet. Men
ett vidvippet öga sänker det sig i eller en
kvallande ström bieder det.

D å ljus slocknat efter ljus, då hopp
och framtid dött, då är endast en
bottenlös fattigdom kvar, ett enda intet.
Men det är ej allt söder över — där är
verkligen intet.

Troskraft är den starkast utlyste kraf-
ten. Det synes mig som om just de
svartaste syner, just den bekaste pes-
simism till slut driva fram som en nöd-
vändighet en brinnande, välsignad tros-
kraft.

Clara Wigfors.

**Bomullsspinnerna
hävda sina rättigheter.**

Ett gott exempel på hur viktigt
det är för kvinnor inväjas på lö-
dande platser i staten ger Eng-
land i dagarna. Det har rests en
livlig agitation för att få allmänhet-
en att tro på att bomullsspin-
nare förestående och en mängd ar-
beta i bomullsfabrikerna måste av-
skedas. Men det går mest ut över
kvinnorna. De kunna med lätthet
absorberas på det husliga arbets-
fältet. Hemmen och hotelen ta gar-
na emot ända, punktligt, trämade och
disciplinerade som de äro. Själva
trivas de också i många fall. I an-
dra vänta de på att snart få åter-
vända till sitt egentliga jobb.

Miss Bondfield, minister i arbets-
departementet, har följt denna sak
och funnit att de grupper av kvinnor
som gått in i hemarbetskeyrket och
då förvära sitt bröd icke bara ut-
rangeras från de arbetslösa bomulls-
spinnarnas grupp och mista sitt
understöd utan också förlora sin yr-
kesskicklighet i så hög grad att de
ha ytterst små utsikter att åter få
anställning i sitt egentliga yrke. Detta
gav mycket större inkomst i regel än
det arbete som de betraktade som
tillfälligt men som av omständighete-
r, varom de voro okunniga, blev
permanant.

Miss Bondfield tror att detta är en
manöver för att bereda mitt tillfälle
på få platser som på detta sätt bli
lediga. Hon tror icke på att depression-
en inom bomullsindustrin kan
förklara den, ty då skulle de manliga
arbetarna behandlas på samma sätt
som de kvinnliga, vilket icke är för-
hållande. Hon kommer till den slutsat-
sen att arbetslösa män och kvin-
nor skola behandlas alldeles lika; om
en kvinna vägrar att mottaga ett ar-
bete inom ett yrke som hotar hennes
yrkesskicklighet, förlorar hon sitt un-
derstöd, men en man som vägrar ta
arbete som ej lämpar sig för honom
straffas icke på detta sätt. Han kan
släpas bara vänta, tills det blir plats
inom branschen därigenom att kvin-
norna avlägsnas. Fullföljes denna
taktik kunna kvinnorna trängas ut ur
alla yrken och arbetsförhållandena
på det område dit alla kastas in bli
vårre än någonsin.

Dessa undersökningar ha föranlett
en konferens av representativa kvin-
noorganisationer i London. Den be-
handlade de arbetslösa kvinnornas
problem efter samma linjer som miss
Bondfield men förde frågan vidare.
En halv miljon kvinnor — yngre och
äldre — gå arbetslösa. Man ställde
då upp frågan hur man skulle kun-
na bereda dem som icke ville ta tjänst
i enskild familj och som icke hade
möjlighet att återgå till fabriken

Behaget att bo på ett nytt, fullt mo-
dernet hotell, njuter den som tar in på

HOTELL REISEN
SKEPPSBRON 12-14

Grundpris för alla rum 6: 50, ytterli-
gare i bädd 3:— . Med bad 2:50 extra.

Dir. S. A. R. A.

Betjäningensavgift på räkningen.

PROGRAM
vid
Frisinnade Kvinnors Riksförbunds
Ordinarie Centralstyrelsemöte i Stockholm

DEN 10-11 JANUARI 1931.

LORDAGEN den 10 januari.
Lokal: Trievaldsgränd 2, 3 tr.

Kl. 2.30 e. m. Mötet öppnas av Riksförbundets ordförande.
Stadgenliga mötesförhandlingar.
Slutgörelse till Svenska Kvinnors Västerförbund.
Redogörelse av ordföranden.
Diskussion.

Det enligt F. K. Rs stadgar § 7 direkt anslutna medlemmar vilka för minst två år erlagt års-
avgift av 5 kr. äga rätt att deltaga i Centralstyrelsens förhandlingar.

SONDAGEN den 11 januari.
Lokal: Källaren Polikans festning, Brunnsvägen 4.
Kl. 10.30 f. m. Förhandlingarna från föregående dag forts-
ätts med avbrott för kaffestart.
Eventuella val.
Kl. 4 e. m. Gemensam middag i cirka Kr. 3:— (inklusive
förmiddagskaffet). Fröken Hesselgren om Moderskap-
skryddfrågor nuvarande läge.
Mötet avslutas omkring kl. 6 e. m.

En segsliten fråga.

Varför ha förslagen om sjukförsäkring strandat?

Av ADA NILSSON.

För fjärde gången inom en femårsperiod kommer med all sannolikhet en regeringsproposition i sjuk-kasselagen att framläggas inför årets riksdag. En socialdemokratisk, en frisinnad-liberal och en högerregering ha förut förvägs sökt lösa denna framstöt på sociallagstiftningsområde i hanna. Skall den nuvarande socialministern lyckas bättre?

Man frågar sig givet, var ligger då svårigheten? Uppenbarligen i något utom partiprogrammen, eftersom alla partiers regeringar misslyckats. Vi äro ändå vad vår sociala lagstiftning beträffar inne på den vägen att solidariskt söka bära lians velyckedomer. Vi ha börjat, beynnerligt nog med alderdomsförsäkringen och olycksfallen. Vi ha länge ropat efter den grundläggande moderskapsbjälpen. Den skulle komma, om icke förr med den obligatoriska sjukförsäkringen, som skulle bli både hörn- och slutsten i vår socialförsäkrings stolta byggnad.

Men det har kommit så mycket emellan. Världskrig och ekonomiska kriser. Arbetslöshet, som också pekar på att bli solidariskt buren genom sin försäkring. De utarbetade förslagen till en obligatorisk sjukförsäkring blivo för dyra och under tiden blevjade erfarenheter hoppa sig från länder med sådan försäkring, som tydde på att väsentliga olägenheter stöde i tvängets spår. Ett kraftigt förslag i den frivilliga sjukförsäkringen från det allmänna sida blev i stället den väg man slog in på.

Kanske det är fler än undertecknat, som känner ett behov att söka göra klart för sig varför även denna väg till gemensam hjälp mot sjuk-

domens gissel mött så stora hinder i vårt land.

Det är tydligen två stora huvudsaksvårigheter man stött på. Den ena bottnar i den utveckling, som den frivilliga sjukförsäkringen i vårt land tagit och som uppenbarligen lade hinder i vägen för att få fram den enhetliga organisation, som det större statsunderstöddt fördrar.

Den andra huvudsaksvårigheten hänger samman, synes det mig, med den omständigheten att vi i vårt land sen länge beträffat helt andra vägar för att nå det som också måste betraktas som en effektiv sjukförsäkrings mål, nämligen god och billig sjukvård enligt det folkets breda lager. En ny princip mötte då givet starkt motstånd från alla som på ett eller annat sätt äro engagerade i det gamla systemet.

Grannar och meningsfränder.

Vi ha för det första en mycket splittrad sjukförsäkringsrörelse. Det är lätt att förstå dess uppkomst. Ty vilka är det, som känt behov att sluta sig samman för att kunna bära sjukdomens börda och i värsta fall begravnings omkostnader. Jo, dels människor i samma stad eller samhälle, där den gemensamma böningsorten eller å andra sidan ett gemensamt yrke eller intresse utgjorde föreningsbandet. Det har på det sättet uppkommit tvänne typer av kassor, öppna och slutna. Den förre sortens, de öppna, mottog vem som helst, som tyllde övriga villkor, vare sig kassans verksamhetsområde var begränsat endast till en ort eller bredde ut sig med lokalavdelningar eller ombud över hela riket. Man skiljer nämligen på lokala och rikskassor. De kassor däremot, de slutna, där medlemmarna förts samman av ett gemensamt intresse såsom nykterhet eller anslutning till visst religiöst samfund kunna naturligtvis också vara antingen lokala eller riksomfattande. Samma är förhållandet även med yrkeskassorna för t. ex. lärare, järnvägsmän, olika fabriksarbetare o. s. v.

Alla kassor, som nått en viss storlek, ha kunnat bli registrerade och därmed berättigade till det statsbidrag, som utgår enligt 1920 års bestämmelse med högst 5 kronor, lägst 1,50 kr. per år och medlem.

Splittringen olägenheter.

Det ligger i öppen dag att denna organisatoriska splittring måste medföra betydande olägenheter. Det upp-

stod lätt en inbördes konkurrens de olika kassorna emellan. Sjukbjälpen blev icke effektiv och ekonomin ändå dålig. Vidare visade det sig svårt att ordna upp samarbetet med de övriga socialförsäkringsgrenarna. Likaså att förhindra statsunderstöddt dubbelersättning.

Sjukförsäkringen har ej heller i vårt land nått den omfattning, som erfordras för att den som socialförsäkring skall kunna flyta sitt ändamål. Endast 15—16 % i runt tal av befolkningen äro medlemmar av sjuk-kassorna, trots att totala antalet lokala sjukförsäkringsenheter — lokalkassor och riksjukförsäkringsenhet — vid 1927 års slut uppgick till över 7,000.

Danmark har även frivillig sjukförsäkring, och till jämförelse kan nämnas, att där omkring 46 % av befolkningen är sjukförsäkrad.

Det är vidare klart, att då man av olika skäl ej kunde gå fram på den obligatoriska sjukförsäkrings vägen, skulle man möta stora organisatoriska svårigheter på grund av motsättningen mellan lokalkassor och rikskassor, mellan slutna och öppna. Att 1926 och 1927 års förslag följde berodde nog till väsentlig del på att dessa svårigheter ej övervunnits. Det lyckades emellertid för 1929 års sakkunniga, tack vare den vidsynighet och offer av hävdvunna former och egna särintressen, som de olika sjukförsäkringsgrenarna under tiden ådagalagt.

Varför föll då 1930 års förslag?

Det sjukförsäkringsförslag, som föll vid 1930 års riksdag, tillstyrktes i allt väsentligt av vederbörande riksdagsutskott. Det antogs med stor majoritet av andra kamraren, men avstogs med blott en röst övertikt av en gles besatt första kammar.

Den förut så omstridda organisationsfrågan vållade ej fallet. Huvudmotståndet kom från högren och bondeförbundarna trots det framlagts av en högerregering. Man torde ej misstaga sig om utgången tillskrivs en hålligt upparbetad läkaropinion, som framför allt riktade sig emot bestämmelserna om sersättning för utgifter till läkarkärd, som sjukkas-san, för de därtill berättigade, var skyldig att ersätta med två tredjedelen enligt en viss av konungen fastställd taxa.

Motståndet från läkarkären.

Man har till en början mycket svårt att förstå motståndet från läkärna på denna punkt. I all synnerhet som

läkarnas huvudorganisation vid tvänne föregående tillfällen framhållit att just kassornas sjukvårdande verksamhet är den för staten viktigaste. Ty det gäller ju att de sjuka så fort som möjligt måtte göras friska och arbetsföra.

Men det fanns reservanter mot dessa uttalanden och det var från dem, som stormen kom. De målade upp skräckbilden av en obligatorisk sjukförsäkring, ty en sådan skulle förslaget snart leda till, och den skulle göra läkärne helt beroende av sjuk-kassorna, fördräva deras nuvarande höga moral, och föranleda ständiga tvister mellan dem och kassorna. Vad de sjuka beträffade, så skulle skulmen och aggraverier (lätsare och förvärrare) ökas i otrolig grad. Dessutom skulle de nervsjuka till sin egen skada kunna tillbringa sig ömliga sjukpenning och sjukvård.

Skälen låta orimliga. Säkerligen döjdes här bakom den så vanliga svårigheten att väkta in på nya tankar, att fatta, att inte allt ständigt skall gå i de gamla hjulspåren.

Oppositionens talemän så så till vida rätt, när de framhållit att i vårt land i motsats till flera andra länder, där obligatorisk sjukförsäkring införts, det allmänna redan gjort mycket för försäkrandet av god och billig sjukvård för folkets breda lager. Den slutna sjukvården, d. v. s. vård på sjukhus, har stat, landsting och kommun väl sörgt för. Vår gamla provinsialläkarinstitution med sin låga taxa styrklar på åt samma håll. Övriga tjänsteläkare jämte den läkarkärd, som industrien i regel förser sina skador med, gör, menar man, att ingen är utesluten från den goda läkarkärd. Staten bör ej gå in på ett nytt system. Sjuk-kassorna må som förut på frivillighetens väg ta sig an denna uppgift.

Den springande punkten är naturligtvis huvudsaken allt är väl som det är? Har t. ex. ackordläkarkärderna alltid varit tillfredsställda? Eller tjänsteläkarinstitutionen? Läkares gärning bygger in på hög grad på förtroendet från patientens sida. Det fria läkarkärdet inom rimliga gränser är nu en förutsättning för detta förtroende. Det fria läkarkärdet låter sig lättare förmedlas med hjälp av sjuk-kassorna.

De nervsjuka och läkarnas demoralisation.

Och de stackars nervsjuka. Inte är man av med dem genom att akta sig för obligatorisk sjukförsäkring. Hävandet av deras arbetsoduglighet är ock ett statsintresse, och det är möjligt, att det problemet kan angripas med sjuk-kassornas hjälp. Vi ha hittills i vårt land gruvligt försummat detta problem.

Och läkarnes demoralisation! Undras om ej den där beprövade he-

Prenumerera

Tidevarvet

Ifyll på närmaste postkontor en prenumerationsblankett

Eller om Ni föredrar Tidevarvet direkt i korbånd från expeditionen ifyll postgiroblankett. Vårt postgironummer är

1544

Pris: helår 6:— Kr.
halvår 3:— Kr.

derligheten blir en myt snart, om det ej vid läkarutbildningen som skript sikte på, att detta strätt monopoliserade yrke, där allmänheten har föga kontrollmöjligheter, ställer stora fordringar på läkarnes etiska ståndpunkt.

Låt oss hoppas att stormen beredarrar! I vårt socialdepartementet har en överarbetning av 1930 års förslag ägt rum. Man har därvid lyckats, förefaller det mig, att få fram ett förslag, som icke uppger några grundläggande principer men genom vissa jämkningar bryter udden av de befogade anmärkningarna. Dispensmöjligheten från kassornas sjukvårdande uppgift är utökad och förtydligad. Ett större inflytande inom den centrala ledningen är givet av den medicinska sakkunskapen. Vissa garantier mot missbruk äro medgivna.

Antagandet av detta förslag, värmed den segsliten fråga avföres från dagordningen, skulle hedra icke blott sjukförsäkringsfolkets vidsynhet och offer av hävdvunna former utan även läkarkärens.

Frågan om moderskapsunderstöd inom föreliggande förslag har med flit ej berörts i denna utläggning. Den fordrar sitt särskilda kapitel.

FÄTOLJER

I tyg efter Edert eget val.
Många olika modeller.
Ständigt i skän.

”ENGELSKA FÄTOLJER”
HANGGATAN 34, 1 tr. — STOCKHOLM
Tel. 122 95

Vi stä till tjänst

BAGERI

H-T Hanne
gårde-
sat.
25
Bageriet Tel. 25
Novr 23 19

BARNEKIPERING

Helles Barnekipering
Sveavägen 108
(mot ent. Stadsbibliothek)
Tel. Vasa 72 32
Valsorterat lager.
Egna tillverkningar.

BEGRAVNINGSBYRÅ

A. B. Begravningsbyrån
STANDARD
är
Sjuk-kassornas Begravningsbyrås
och håller därför de lägsta priserna.
4 KORNHAMNSTORG 4
Tel. 60 81, 60 82.

BOKBINDERI

C. J. Pählmans Bokbinderi
Inneh.: C. D. CARLSSON
Specialitet: *Handbunden bind för offentlig och privata bibliotek! Humana priser!*
Sergelgatan 4 — Stockholm
Telefon 96 84

MÅLARSKOLA

Atelier Modern
Etablerad 1915.
UTLANDSKA METODER.
Porslins- och Sidenmålning, olje-
målning och gobemålning.
Nybergsgatan 44, 0. 78. Dagmar Ström.

Gynna
Tidevarvets
ansönsörer!

SLIPERI

NORRMALMS SLIPERI
Regeringsg. 92 — Tel. 147 87
Utför slipning av alla slags
Saxar, Knivar, Kirurgiska
Instrument etc.
Noggrant arbete! Humana priser!

SANGKLADER

SÅNGKLADER
Filtar, Täcken, Madrasser, Fjäder,
prima från 2,25, 1/2, Dun fr. 6 kr.
Classult, Tapet, Krossplint m. m.
EMELIE BLOMGRÉN
Döbelngatan 46 • Tel. N. 156 60
STOCKHOLM

VETE-KATTEN

Bageri- och Kafferum
Klara Norra Kyrogatan 26
(David Huggstam, mot ent. Carlens Håll)
Telefon: Norr 84 05.
Filial på Kungsholmen

Mariette Lydis.

Av Elsa Björkman-Goldschmidt.

Ungdom.

Mariette Lydis har blivit kallad sen kvinnotolkare» (eine Frauenredlerin). Vid första åsynen av hennes arbeten tror man att det är därför att hon utslutandemålar kvinnor. Vid närmare påseende upptäcker man att det är därför att hon, som ingen annan, förstärkt att tolka kvinnor.

Hon målar inte porträtt — d. v. s. det är inte »Fru S.», »Fröken von K.», eller »Generalkonsulinnan U.» som man får se. Det är t. ex. »Två systers», »Ungdoms», »En flicka från landsorten», »Helgons», »Modell». En bondkvinna med sin pojke kallas »Moderlighet» — under en ung flicka, ynglik och fördrävd, står bara »Storstad». Titlarna är knappa, men man behöver inte veta mera. De ansikten och de gestalter Mariette Lydis skapat talar själva. Vi ser en halvxvinn flicka sitta på kanten av sin sång. Titel: »Italiensk modell». Men teckningen berättar mycket mera. Ögonen ser på en gång barnsligt trotsiga och misstänksamma ut — små och just inte vackra — men inne i dem lyser en tändande livshugne. Munnen är stor och vacker — men har redan fått ett bestämt drag: »Ahnej, försök inte att lura mej. Jag klarar mej allt.» Kroppen är mager och spänstig. Det är en liten flicka vars barndom och ungdom så skert inte bäddats i bomull — men som i stället blivit mycket bättre lotad, nämligen med en glupande livsöppnitet regerad av ett klokt litet förstånd. Man skulle så gärna vilja

veta hur hon kommer att klara skolan — man är orolig för att hon kanske ändå får ett krokben av ödet och ligger där en vacker dag! — I »Ungdoms», som förut återgivits i Tidevarvet, finns något av detsamma: friska, röda läppar — och så den där särskilda blicken, nästan lihet butter, som uttrycker både nyfikenhet på det som skall komma och ändå en viss försvarsställning — ett uttryck som blivit typiskt hos ungdomen i våra dagar. (De har ju rätt att vara skepsiska, hur ser det ut i den värld som deras föregångare givit dem att reda upp?)

I en skog inne i det stora Ryssland har en bondkvinna sjunkit ner på knä. Ansiktet är brett och jordiskt — ögonen är hennes som i extas och det lyser om sluttas huvudduk som en gloria. En liten ekorre har stannat mitt på en stam och tittar på henne, snösförnigtig ogillande. Tavlans heter »Helgons».

En annan tavla har också fått namnet »Helgons» och en svag antydning om en gloria. Ett par mörka ögon helt uppfyllda av den uppgift som för dess innehavare betyder — ack så oändligt mycket mera än personlig välgång och lycka. Ansiktet är tårt och litet draget. Det är inte alltid så lätt att kämpa för en idé på vår fävtiska och förvillade jord. Men det är ju en bisak. Frågan ligger öfver svårt har ingen betydelse. »Visst är väl jorden mycket grön, och all dess fågning mycket skön,

men jag vet ju att ett är nödvändigt.» Mariette Lydis har bland annat givit ut ett verk kallat »Brottslingars». Hon har arbetat i fångelser och eländskvarter och det är en underlig samling som kommit till stånd, utförd i mästerliga tornälsönsningar. I början har man en känsla av att hon här givit publiken den tribut av sensationslystnad som i vår tid tycks vara den penning som den stora publiken tillhör. Men så finner man i verket en tre, fyra stycken som blir till de par visa som råddar staden. Till exempel den unga flickan — under titeln »Skiftande öden» — som i svartsjuka dödats sin goda vän. Sällan har väl så få linjer givit uttryck åt så mycken hjälplöshet.

Mariette Lydis är född wienska. Hon växte upp som ett bortskämt barn, lärde ingenting ordentligt, gitte sig tidigt och kom under kriget till Schweiz, det Schweiz som just då var tummelplatsen för en skara underliga existenser. Eliten och drägen från de krigande länderna sökte sig dit. Pacifister och gulascher — svärmarer och spioner. Pengarna låg på gatan för dem som förstod sig på att ta upp dem — för de andra rann den sista smulan osynligt mellan fingrarna och försvann. Gamla statstjänstemän i Tyskland lämnade sina platser för att bli dörröppnare på gulaschhotellet i Schweiz. Drickspengarna där översteg betydligt lönen därhemma — och hustru och barn svält. Tidningarna anmälde

Skiftande öden.

dagligen självmord av värnpliktsvägrare som förgäves försökt att göra sina röster hörda — och som inte längre stod ut med föraktets böda. /

I detta Schweiz vaknade Mariette Lydis upp till besinnning. Hennes

men annan tavla har också fått namnet »Helgons» och en svag antydning om en gloria. Ett par mörka ögon helt uppfyllda av den uppgift som för dess innehavare betyder — ack så oändligt mycket mera än personlig välgång och lycka. Ansiktet är tårt och litet draget. Det är inte alltid så lätt att kämpa för en idé på vår fävtiska och förvillade jord. Men det är ju en bisak. Frågan ligger öfver svårt har ingen betydelse. »Visst är väl jorden mycket grön, och all dess fågning mycket skön,

Vilket?
Naturligtvis **AMAFELOR**
Champoneringspulver
För såväl Just som mörkt hår i paket à 35 Öre

Vad är bildning?

Ar man bildad då man är allmänbildad och har reda på allt? Eller är man bildad, då man skolat sitt förstånd till ett effektivt redskap att bedöma tillvaron i stort och smått? Nej, svarar *Natanael Beskow* i sin nyutkomna bok om »Arbetsförhållens bildningsideal», bildad är blott den, som utvecklat sig till en personlighet. Och i bokens olika uppsatser, vilka nu samlats av Studiekamraten, där de ingått under årens lopp, utvecklar han närmare, hur denna personlighet blir till.

Han vet, att de unga arbetare han talar till, ofta äro bundna av den kollektivitet, som råder i deras fackförening, i deras partiavsnit. Solidaritet är för dem ofta det allena saliggörande ordet. »Proletärer i alla länder, förenen eder!» är lösen för deras högsta patos. D:r Beskow är nog obarmhärtig att smula sönder dessa ord och visa, att om det ej står en etisk uppfattning bakom det solidariska andan är den intet värde. Den enskilde kan genom ett solidariskt uppförande bli tvingad till fusk i skolan, till klasskamp mot en människa, han sätter värde på, till krig med en nation, för vilken han lyser sympati. Den djupaste solidariteten blir ett ifrågorande från intressegemenskapen och ett närmande till det bästa och djupaste hos mänskligheten och hos människan. Exempel på en sådan solidaritet finna vi hos de krigsvägrade kväkarna.

Natanael Beskow sätter alltid idealt högt över vad som är, så också i fråga om demokratin. / Stommen i den aristokratiska demokrati, han drömmer om, utgöres av högt utvecklade individer. Dessa skola ej vara blott formellt bildade och utrustade med fackkunskaper utan personligheter med karaktär och hjärta, ja, med utprägade individualiteter för att göra samhällslyst skiftande och riket. Hans motvilja mot utvids mekaniserande tendens är så stor, att han uppmanar till strid på två fronter: mot de lägre instinkterna inom oss, »djuravret» samt mot det »formellt mänskliga. Med detta formellt mänskliga, menar han »hela den apparat för livet, i vilken vi infogas med eller mot vår vilja, de färdiglagda formerna, kategorierna, systemen, etiketterna, allt detta, som i viss mån gör det lättare att leva (om man bara snällt låter passa in sig i formen) men på samma gång gör det så ohyggligt svårt att leva (om man har anspråk på att

leva sitt liv ut från det djupast mänskliga man bär inom sig och längtar efter hos andra).»

»Det djupast mänskliga» är det som vi nå genom en rätt bildningskamp. Allmänbildning har rätt litet med detta att göra. De som svärna för allmänbildning skola betänka följande ledsamma konsekvenser av detta ideal: Det sätter minneskunnighet, inlärd läxa, i stället för egna iakttagelser och självständigt omdöme. Det sätter teoretiska kunskaper i stället för praktisk duglighet och personlig mögenhet. Allmänbildningen har blivit ett klassmärke, symboliserat av den vita musslan, genom vilket överklassen har ansett sig berättigad att se ned på arbetarklassen. Denna senare har också i sin bildningsförelse velat avskaffa allmänbildningen och i dess ställe satt fackbilden, yrkesutbildningen. Fara finnes dock härvidlag att all karaktärsfostran skjutes i bakgrunden. Personlighetsbildning, medborgarbildning och fackbildning måste förenas i intimt samarbete, så att de stöjda och främja varandra. I detta arbete har den svenska folkhögskolan en viktig uppgift.

Natanael Beskow har stått som rektor vid Birkaögrens Folkhögskola under många år, denna Stockholms enda folkhögskola, som så få känna till, men som under snart 15 år just bland industriarbetare och fackföreningsfolk fått bära fram det bildningsideal, han här gör sig till tals för. Han hör ej till de många ordiga, hans framställning är så starkt koncentrerad, att det är omöjligt att i ett omnämmande ytterligare sammanfatta hans tankegångar, alltid lika klara och beaktningsvärda. Övriga artiklar behandla så djupgående frågor som: »Etikens grunder», »Enhet och gemenskap», »Människan, Massan och personligheten», »Kulturens demokratisering m. m.». Det är icke aktuella och intressanta problem som vidröras och få en klart genomtänkt lösning. De få därjämte färg och liv av en de mest högresta och rakryggade personligheter vårt land äger i skrivande stund, en förkunnare, som aldrig tröttnar att ständigt för oss gå på världens villkora och dimmiga stigar på nytt fixera idealens strålande postljärna.

Elsa Wilkens.

Natanael Beskow: Arbetsförhållens bildningsideal. Studiekamraternas förlag. Kr. 3.—, 174 sidor.

Ett vinterlager

med föredrag och diskussioner i brännande socialpolitiska frågor pågår mellan den 2 och 8 januari i Oslo, Noreg, Sandvika, nära Oslo. Ledare är fröken Birgit Nissen. Denna kurs är en fortsättning på det arbete som begyntes 1926 med en liknande vinterskola i Stabekk — ett försök som upprepades 1927 och 1930. Meningen är, att i samhällsintresserade unga och gamla människor bereda ett tillfälle att under sakkunnig ledning få gemensamt fördjupa sig i aktuella samhällsfrågor.

Bland föredragshållarna äro fröken Elisabeth Tamm, som inleder en diskussion om Radikalismens väg i vår reaktionära tid; bistådsinspektorn *Lilli Lous* med ett föredrag om Olika linjer i bostadsförhållanden ut och hemma; överlärare *Anna Sethne*, som talar om pedagogiska frågor; magister *Ingvald Nissen* med en föreläsning i psykologi. På programmet stå dessutom föredrag av fru *Anna Dahl*, ordförande i Oslo Hjemmenes vel, föreståndarinnan fröken *Berglot Larsson* samt fröken *Birgit Nissen*.

Helgon.

SÖDERMANLANDS
ENSKILDA BANK
DEPOSITIONS- KAPITAL- & SPARKASSERÄKNING
mot högsta gällande ränta.
Solidarisk Bank. Grundad 1865.

VID ÅRSSKIFTET.

(Forts. från sid. 1.)

ett land, där väljare måste bjudas bilskjuts, kaffe och ekonomiska fördelar för att ge sig till vallokaler. Herre giv oss ett världskrig som gör oss friat sjöngö Polens frihetsdiktare. Och nu återfinnes namn från frihetskampen bland dem som regeringen kastat i fångelse. Detta visar att frihet är något oändligt djupare än den nykombination av gränser som kan uppstå efter ett krig.

icke ens med sina hårda metoder har Pilsudski fått ett fullkomligt tagt parlament. Hjäpnadsväckande nog finnes nyvalda medlemmar som i parlamentet vågat ta upp de fångslads- och misshandlades öde till debatt. Denna deras oförvägenhet tjänar till att ytterligare fästa världens uppmärksamhet på vad som försiggår i Polen och på minoriteternas ställning där.

Hur absorberade än folken äro av sitt eget ekonomiska krig och sina egna strider och plågor, så ha dock gudilov polska valen icke fått gå alldeles obeaktade förbi. Det drar ihop sig till en internationell affär. Protester ha avgivits först och främst från det officiella Tyskland, från de förördelade landsmän i Amerika, som uppkalla sin egen president och utrikesminister, från medlemmar i engelska parlamentet, vilka önska engelska utrikesministerns ingripande. Den senare har svarat att ärendet icke är för honom att direkt ta itu med, men att forum är Folkförbundsrådet vid dess sammanträde på nyåret.

Till detta sammanträde kommer alltså Tyskland med sin protest och sitt krav på undersökning och uppriktelse. Det stöder sig därvid på Polens egen tydlighet och klart avgivna förpliktelse i Versaillesfördraget att respektera minoriteternas rätt inom det nya riket.

Man kan gott förstå hur svårt Frankrike har att uppträda mot Polen, med vilket land det är så insyltat, även om Frankrike skulle vilja så göra för några miljoner tyskar och ukrainares skull. England däremot måste nödvändigtvis stödja fordran på en opartisk folkförbundsundersökning. Den moraliska tyngden av Englands ord minskas dock just nu ty det börjar bli allmänt bekant hur den anglo-indiska polistryskan far fram mot de indiska nationalisterna och mot de 60,000 politiska fångar de tagit under den nuvarande vapenlösa frihetkampen. Flertalet av dem äro icke ens anklagade för våld, blott för deltagande i Gandhis salt- och skattekampen, för att ha hållit möten och burit Gandhimössan, men de behandlas värre än brottslingar. Och om man kan tala om knutpiskan i Polen, så är lathi, dess indiska motsvarighet, också så livligt bruk. Denna lathi kommer att vara osynligt närvarande vid råds-sammanträdet, ty så hänger allting samman.

Skulle nu ske, att Tyskland mötes av svaret att Polen ej behöver hålla Versaillestraktaten i de delar där den lägger den skyldigheten, så får ju Tyskland ännu en utmärkt anledning utom fusket med avrustningen att förklara fredstraktaten förbruten. Det vore åtminstone logiskt om Tyskland då själv sade upp sina åtaganden. Vi få snart se.

Italien

är som nyss nämndes längre hunnet än Polen på utvecklingens väg. Det går underjordiska rygten att det också skulle vara närmare en förändring,

det finns underligt nog folk som tro på att det finns andra möjligheter öppna för detta land än en fortsatt fascistregim. Detta är så mycket underligt efter den nya italienska tjekans debut. Vid en bottenkramp fick den endast upp ett litet fåtal liberaler, därav en gammal amerikanska på bortåt 70 år, som skrivit adresser på kuvert, i vilka kulerade politiska nyheter ur europeiska pressen, vilka man ville delge de genom censurerna vållande okunniga. Till på köpet ha flertalet syndare inför det gruvliga straffhotet avsvurit sina villoläror och bett om förlåtelse — jämför den ryska processen — endast en har stått på sig och hans namn må nämnas: professor Vinciguerra. Han var den siste på skansen, men är nu bortdömd på femton år och sålunda tystad för alltid — därest ej regimförändring inträder medan han lever.

Tyskland

är det land där författningsstriden för närvarande är mest synlig, och detta därför att republikens och nazidiktaturens anhängare utgöra två stora stridbara grupper.

Efter nationalsocialisternas stora framgångar vid valen, ha de tillämpligen öppet preparerat en statskupp och över huvud uppträtt som landets blivande herrar. Från deras håll har Frankrike hotats med uppsägning av fredstraktaten, de ha fått fast fot i riksvärnet, i regeringarna. Man anklagar dem för underjordiskt förbund med Ryssland i avsikt att skrämra Frankrike. Den nuvarande regeringen har visserligen förklarat sig för den Stresemannska politiken, men någon Stresemann med auktoritet och med förtroende hos grannländerna har den icke. Dessutom är den finansiellt utan isen och har fått tillgripa de mest impopulära skatter för att skrapa hop pengar till budgeten. Den har heller icke visat sig äga tillräcklig kraft eller vilja att tas med Hitler och hans övermodiga anhängare. Det är socialdemokraterna som nu börjat sätta sig till organiserat motvärn, ja det rapporteras att de övertagit offensiven genom att störa nazimöten och göra tillvaron obehaglig för fascisterna, även om det inte gått så långt som till vapenskiften.

Givetvis skulle det just nu vara betydelsfullt om stormakterna, som regera folkförbundsrådet, kunde förstå sig att medge att Versaillesfördraget är tillämpligt även i de delar som ålägga segrarna skyldigheter. Kanske skulle det hjälpa de tyskar något, som tro på fredlig samförståndspolitik och som våga nämna Folkförbundet.

Integing kan så skaka tron på parlamentarismen som den opposition mot densamma som uppstått i

England

det land där denna styrelseform utbildats. Inom själva parlamentens moder i Westminster sitta nu förrädare. Utvecklingen själv har för resten brutit de heliga traditionerna, då det gamla tvåpartisystemet med dess långsamma svängningar mellan liberaler och konservativa tog en änd. Ett tredje parti, arbetarpartiet, kom till en vacker dag och kom med anspråk på jämbördighet. Inom detta liksom inom de gamla partierna finnas dessutom grupper som opponera mot partiledningen och äro osäkra vid voteringarna. Oppositionen inom arbetarpartiet är till ytter-

En Legend

av Elin Wägner.

I en utkant av det norrländska gruvsamhället har det rika och mäktiga Malmholaget byggt villor åt sina ingenjörer. Den av dem som sist gift sig och satt bo har blivit anvisad den yttersta och minsta lilla villan på området. I den villan satt alltså den yngsta och nyaste av ingenjörssfruarna alledes ensam en eftermiddag och skrev jubrev till sin mor. Det brevet blev som en reseckskildring från ett främmande land, ty modern hade aldrig varit norr om Stockholm. Dottern gjorde sitt bästa av uppgiften. Hon beskrev sitt hus, hur det stod som en tapper liten soldat på utpost i kampen mot storm och mörker, ensamhet och avstånd.

Mamma förstår, att här upp njuter man på ett alldeles särskilt sätt av lugn, ljus och värme, doften av en tulpan och sötman av en apelsin. Det är ingenting märkvärdigt för Er söderut, men för oss representanter allt detta en seger, en erövring, gjord av den överbemäliga människan. Har jag talt om för mamma, att jag fått en högsolslampa av Herman? Han tyckte det kunde vara nyttigt för mig, medan jag går här den långa vintern och väntar. I morse, vet mamma, räknade han tjuo syntetiska fräknar på min näsa. Han var stolt som en Apollo. Så fort vi får råd, ska vi skaffa oss en radio. Då kan jag efter solbadet koppla in operan i Stockholm eller Milano...

Hon vek samman brevet och kuverterade det med en eftertänksam min på sitt söta, ärliga ansikte.

— Har jag nu ljutit för mamma? Nej, allt detta är sant, ord för ord. Behöver jag då i ett jubrev tala om, att jag ändå inte är riktigt nöjd? Hon såg sig omkring. Visst är här så ombonat och slutet och fridfullt man kan tänka sig. Det är en riktigt idealisk interiör av nordisk hembrevnad med kvällslampans som centrum. Felet med min kvällslampa är bara att den måste bränna hela dagen. Ännu har jag fyra timmars obruten ålfönstret framför mitt, till dess Herman visso delad i två grupper, Maxtgruppen och Mosleygruppen. Det är den senare, som nyligen angripit det parlamentariska systemet, därför att det gör det omöjligt för dem, som så vilja, att komma till rätta med Englands svåra ekonomiska och politiska kris. Mosleygruppen har därför föreslagit femmannaråd som skulle få parlamentarisk fullmakt att vidtaga drastiska åtgärder och steg för att avskaffa arbetslösheten. Programmet betyder en brytning inte blott med parlamentarismen utan också med frihandels-systemet, emedan det påderar för statlig kontroll av utrikeshandeln, med tullar och importförbud och prisreglering om så behövs. De ord varmed en av förslagens anhängare försvarade det i parlamentet äro typiska för den nya parlamentsledan.

»Ingen fackföreningsstyrelse», sade han, »skulle kunna sköta föreningsarbetet om årsmötet sätte skal hela året. Ingen bolagsstyrelse kunde sköta sitt jobb om bolagsstämman vore en permanent institution. Även om vi i regeringen hade alla tillgängliga förmågor i landet, skulle det med vårt nuvarande parlamentariska maskineri ta tio år att pressa fram det resultat som borde ta sex månader.»

Det är tankeväckande att se hur led man är vid självstyret i de länder där man har det, medan i de länder där diktaturen härskar entusiastiskt gå omkring och drömma om eller offra sig för en kommande demokrati. Den nya användbara formen för demokratisk styrelse är ännu icke funnen.

man kommer hem och äter middag. Det är nästan väl mycket av det goda.

Hur skulle det vara att gå ut ett tag? Hon vek undan gardinen. Blåsten ven som en sägklinga i färskt trä, och det var märkt som tjära utanför. Den svarta marken flöt ihop med himlen i en enda svart oändlighet. Det omtämliga mörket hade nästan slukat den stackars lyktan utanför grunden i sina käftar. Man såg hur den flämtade i dödsängest. Hon släppte gardinen och övergav tanken att gå ut.

Och här skulle man leva, bära barn, föda dem, fostra dem, dö. Just nu hämtade hon ingen tröst av alla människors försäkrat att detta barvintermörker var ett undantag. Hon saknade kraft att föreställa sig den norrländska vinter de talte om med hög himmel och gnistrande stjärnor, norrsken och vit snö som i sina milliarder facetter kastade tillbaka de himmelska ljusen.

Och så gjorde hon, vad som ligger så nära tillhands i kraftlösa stunder, hon föll tillbaka på anklagelse mot Gud, himmelens och jordens skapare.

Efter första provturen som jorden körde kring solen, borde Gud ha sett, att jorden måste skugga sig med sin egen kropp, tänkte hon. Hur Han snurrade och vände på sin jord, så måste polarländerna alltid bli dömda till halvårslånga nätter. Men kanske tröstade Han sig så här: att om jag gör snön vit, så hjälper det upp vad det kan.

Hon undrade om Gud kunde ha varit nog förtäpande att tänka på snö vid en tidpunkt, då jorden var så het, att Han icke kunde vandra på den utan att bränna sina fötter. Men det fick man väl tro honom om. Kanske Han också förutsett högsolslampen. I alla fall torde väl snön ha speglat norrskenet vid den tid då människan först började klättra upp mot polarländerna. Sedan han den kommit samtidigt med mörkret sekel efter sekel ändå till dess en nyglit fru söderifrån bosatte sig vid Malmberget. Enkom det året blev det barvinter med ett mörker och ett tryck, mot vilket det syntetiska solskenet var en hemlighet, som elektrikererna icke riktigt kommit på spår, något som tränger djupare in...

Hur har du det, lilla barn i mitt sköte? Tränger det nänsin en strimma av ljus i din värld?

Åck om någonting ville hända! Medan hon tänkte detta, öppnade grunden in till villan, och en liten krokig gumma med ett paket under armen trevade sig fram mot ingången. Hon såg intet ljus i villan, men knackade på i alla fall, eftersom hon kommit så långt. Dess mera

förvånad blev hon, då dörren strax öppnades och en vitklädd gestalt stod där på tröskeln med ett mot en bakgrund av strålände ljus som lekte i hennes yviga gula hår.

Gumman tvekade om det var en av de saliga hon såg eller en operationssköterska eller bara ett vanligt tokhuvud. Hade hon vetat varför människan gick vitklädd, så hade hon nog stannat vid den sista benämningen.

Agnes å sin sida drog hastigt in gåsten för att stänga ude mörkert. Sedan synade hon henne medlidsamt. Det var en ömlik och förkommen liten varelse med rinnande ögon, rinnande näsa, snus i de svarta, lite särga mungiporna. Var hon en trollpacka, som hon såg ut till, så kunde hon nog inte trollo. Hon var klädd i en riven och smutsig färskinnspåls och ett par trasiga pjåxor, som det sade smask om, då hon rörde sig. Man talte så mycket om tekniskens underverk, och vad de gjorde för att underlättat livet. Men här var en av dem man glömde vid detta tal, en av dem som måste bära bördan av vinterns tyngd och mörker utan andra hjälpmedel än brännvinet.

Agnes tryckte ner gåsten på en stol i sin lilla hall och flyttade sin elektriska kamin, så att den heta luften svepte upp om den huttrande gestalten. En infam lukt av smutsigt ylle på torst spred sig i huset.

— Som jag såg dig, sade gumman, så tänkte jag, att du har visst lyckat med dig, du, och för den med dig åt andra.

Agnes sprang in efter sin portmonnå vid detta belevade tal. Då hon kom tillbaka, stannade hon häftigt, och det gick ett tryck igenom henne. Gumman hade vecklat upp paketet hon burit med sig och bredde nu ut på det runda mahognybordet den vackraste duk som Agnes skådade i hela sitt liv.

— Du tyck visst om den, sade gumman. Tar du många lotter av mig, så vinn du nog duken.

— Då Agnes ingenting svarade, tittade gumman på sned upp i hennes ansikte.

— Vad går åt mänska, tänkte hon. Hon var visst ändå tokug.

Hon fann intet annat ord för det hemlighetsfulla upprörda uttrycket i Agnes ansikte. Hon stod där alldeles försjunken i betraktande av det spindelvävsstamma blommonstret som mot den mörka mahogny framträdde i en skär och luftig skönhet. När hon sett sig mått, tog hon duken ömt i sin hand och granskade de fina hälsömsbotnarna en efter en med en kännares noggrannhet.

Gumman började bli otålig, hon började också bli rädd.

— Tror du kanske int den är maskingjord? frågade hon i stridslysten ton. Du kan veta att min sonhustru, hon fick den av det fina herrskapet, där hon tjänste, och di ga nog inte bort nå annat än det som va maskinsytt!

— Jäså, di va så fina, sade Agnes. Men handsydd är den nog i alla fall. Jag har sett tre små blod-

fönstret

REDAKTIONSKOMMITTÉ: Advokat Hugo Lindberg, författare Sven Stål, överläkare Josua Tillgren och arkitekt Uno Åhrén. Redaktör och ansvarig utgivare: Bernhard Greitz.

Prenumerera redan i dag! Ring 775 eller sänd tidningen nedanstående kupong.

FÖNSTRET. CENTRUM, STOCKHOLM.

Undertecknad prenumererar härmed på Fönstret för år 1931 (kr. 10.—), för ett kvartal (kr. 2:75).

Prenumerationsavgiften kan uttagas pr postförskott insändas pr postgiro 51718 pr postavsnivering

Gas-manöver.

Av Maria Lazar.

företagsåga världsvandring år
1931, lär avslutas på öngången.

Viktigt är alltså i va redan manöver. Nya slags manöver, manöver med barn, manöver i skolorna. — Skynda dig, låna mig din gasmask ett tag! Nej, den passar ju inte. Sen upp där, ser ni inte att Lotchen markerar de döende därborta. — Hör ni inte. Torget är gasbelagt. När i kallarna. Hallå där, (fotografen kommer! Ni får inte skratat!

Och fotografen knäpper den myllrande folkmassan, och muntra små scouter komma fulla av viktighet ut på sina cyklar, och skolbarnen markerar de sårade, och så kommer det allsamma in »Berliner Ilustriert» — jag låter inte sig förlåst snart, får jag tillta lite till, och Mamma har ju inte följt titta alls. Och så när man bläddrar till vidare, så får man se den lille tioårige Berliner-skådespelaren, barnpubliken skådespelaren, som tecknar sin autograf åt sina små beundraren. Vi lever påtagligen i barnets århundrade.

Manöver har alltid varit något muntert. — »När soldaterna — genom staden marschera — titta flickorna — genom fönster och dörrar — Hej varför? — Jo därför — att lustigt är som soldat att marschera — men muntrast är — soldatens lek» — Varför skulle inte barnen också få leka med? Och det är inte alls så farligt med en manöver. Man övar sig ju bara till försvar. Försvar mot skräcken, som man är bekant med, som man känner. Men vänta, hade man före väntat. Helt försvarsövningar mot hunger och kolbrist, mot tanks och eldbomber, mot spanska sjukan? Man hade ju inte ens tänkt ut hur man skulle skydda sig mot förgiftade skräck. Ty under den gammalmodiga förkrigs-tiden levde ju ännu den naiva uppfattningen att den som förgiftade brunnar var ingen ärlig fiende utan en förbrutet. Oss tycks det självklart, inte bara att vattnet som vi skall dricka utas också att luften som vi skall andas är förgiftad. Hur härligt långt ha vi inte kommet. Då kriget, det förestående kriget,

Det berättas från Cambrai i Frankrike, att sedan någon tid meddelas i folkskolorna undervisning i gasförsvar. Barnen måste öva sig i användande av gasmasker. Emellertid skall stadsfullmäktige ha avgivit protest mot detta egendomliga undervisningsföremål.

Från Coburg (i Tyskland) berättas — i stora, tydliga, skickligt tagna fotografier — att befolkningen, och framför allt skolbarnen, systematiskt träffas i försvar mot gasangrepp.

Präven har förklarat att han inte tror på möjligheten av ett nytt krig. Och skulle en stat finnas, vanvettigt nog att rusta till ett nytt krig, ville han från himmelen nedkalla fördräver över dess huvud.

I Maas-dalen dö människorna i dimman. Det är en ny slags dimma, en dödsdimma. Den bränner upp människorna invärtes. Läkarna ha förklarat att det är en slags farlig dimma. En dimma alltså — är det någon som tvivlar därpå?

Antalet profeterande kvinnor, som

— Ja då gör till sonen ett nytt lotteri.

— Bor du hos din son då?

— Det var som om gumman inte riktigt tyckte om frägor.

— Nej, han bor Söderst, sa hon. Men barnbarnen har jag hos mig. Det är för deras skull jag springer med vad jag kan. Nu blir det ändå mat i huset till jul. Det är en långan tid, den mörka, då en ska trysa och svälta. Ja, farväl då, och tack du.

— Vad heter din sonhustru?

— Ho het till Sina, sade gumman och smet ut.

I övre våningen var ett litet rum som diskret kallades gåströmrum. Där var allting röd för en gäst som väntades till våren.

Agnes vaknade till vid ett hon stod mitt i rummet. Hon måste ha haft några minuter av fullkomlig förslumhet, under vilka hon handlat

automatiskt, ty hon hade inte minne av att hon gått uppför trappan eller tilltjust. Ännu hade hon ikke riktigt återvänt till verkligheten. Hon var i en värld, där tyngd och mörkret voro avlytta, en värld av seger, ljus och ornlighet. Liksom förut mörkret genombrände henne nu ett omlägligt ljus. En underlig förmålse över över henne: barnet måste få glädje av detta. Hon var säker på, att det lilla livet för första gången i sin tillvaro genom sina ögonlock förnans tillvaros gryning utanför sitt varmt mjuka bo. Hon satte sin hand in till den starka elektriska skärmhuden. Så att biödet skimirde genom huden. Så vackra dager, så röda väggar har du hos mig.

Anda sedan hennes läkare råkat tala om för henne, att ljuset kan tränga ända in i barnets första boing, slyssade hennes fantasi med detta röda rum, utanför vars väggar blodets vägor skvalpade i takt med hjärtats slag. Andä sen dess gick hon alltid i vita kläder.

När hennes man kom hem, låg hon och sov i gåströmrum under brinnande lampor. Det var mycket rörande, den röda skärmen gav ett sådant röskemmer åt det unga ansiktet. Men han var en vanlig döddig som krävde mat. Efter en kort kamp med sig själv, smög han sig dock ut i köket utan att väcka henne. Lyckligtvis stod maten i bordskåpet, där det sätts på bordet. Av barnhärtighet med den sovande, dukade han och lade upp, men sedan väckte han henne.

Hon föttade förvissad upp på sin långa björn till man: var det inte utdödar, frågade hon, med det här regnbågsakskinet i gruvan? Det måtte tagit sig allra bäst ut där?

— Drömmer du än? frågade han.

— Ja, var det barn en dröm? Är inte jorden genomskinglig?

— Nej, lilla Agnes den är gudskelov talt.

— Säg inte gudskelov, Herman. Du antar inte så vackert det var. Jag drömde att solstenen som just nu ligger rakt på Eldislandet bröt sig genom jorden som genom en prisma och slog upp ur marken mot oss i spektrumfärg alla färger. Ack en sådan glans det var! Vad det är ljungligt så det vackra drömmar.

— Det är skölet att du är på gott humör i dag, sade han och lyfte henne upp mot taket. Vem har varit här?

— En ljuv, sade Agnes.

— Det kan stämma med lukten,

sade mannen. Men varför lägger du dig i barnkamraren, när ljuset har gått, och drömmer himmelska drömmar? Du bara skratat! Lugna dig nu och tala om vad som hänt.

— Ar du snäll och glad själv i dag då? frågade Agnes. Så att du till att höra vad som helst?

— Jag till alltid vad som helst, sade mannen. Men jag kanske är lite extra snäll i dag. Jag har nämligen en dag överraskning åt dig. Nej, jag talar inte om den, förr än du beaktar.

Agnes gjorde sig ingen brådsk. Hon satt där vid bordet och glömde äta, glömde tala, hon bara smålog för sig själv sitt mest hemlighetsfulla småleende.

— Vad tänker du på?

— Jag tänker på den helige Anastasius, svarade hon.

— Den hel... nej hör du! Det var långsökt!

— Har du aldrig hört historien om hur han blev av med den dyrbaraste boken i sitt bibliotek och fick igen den?

— Vet inte en gång vem gubben var, sade mannen. Hade han stöldförsäkrat? Men till saken nu.

— Nej, jag är trungen att berättat för dig om honom först. Annars får jag inte fram min bekännselse. Det var så, förstår du att en dag kom det en köpmän till det lärda helgonet och bad detta värdera en bok, som blivit slavljuden åt honom för femtio silverpenningar. Anastasius synade boken och fann att det var hans egen, men sa ingenting därom. Han bara lät hålla säljaren, att boken var värd ett dubbla. Därpå låt han köpmannen gå sin väg med boken.

— När man är så ofönlid, sade mannen, så förtjänar man att bli av med vad man har.

BISKOPEN...

(Forts. från sid. 1)

Denne lär framförallt ta hänsyn till såsångskolorna men också ge vägledning i fråga om barnavård. —

Inpräglas icke här om någonsin flera underordnade ställning. En mera utskaldfullt förolämpande värdeställning av de kvinnliga medborgarna — knappast förtjänade av namnet — kan man inte tänka sig. Det är i själva verket en förtäring de som över kvinnliga hjärnor och hjärtan. Det långa värdet är att vi ha så litet att förvara oss med. Vi snubbla på obehjälplighetsgestionens kinesiska skor innan framme vid postkontorets dörr och tänka: Jag vet inte hur man skaffar sig en tidning!

Tidevarvet vill under sin nionde årgång liksom hittills vidja till män och kvinnor, som vore de jämställda och ännar sålunda på förtroendet väga upp sitt mål.

Vi börja från början med ett gott råd i en viskning:

Om ni inte har en aning om en tidnings pris, adress, eller postnummer, kan ni i alla fall gå in på närmaste postkontor och efter tidningstaxan, som finns där, prumerera på en prenumerationsblankett. Annars är det enklast att skicka avgiften på postgiro. Tidevarvet kostar postnummer år 1931. Den kostar 6 kr. för hel-år och 3 kr. för halvår!

Tiark på Viktor Agardt! God fortsättning!

Caran.

är riktat också direkt mot barnen, ligger det ju verkligen nära till hands att också låta barnen deltaga i manövrerna. Varför icke, de måste ju vara sig i tid. Men, godhetsfullt, låt dem då också lära sig riktigt. Låt dem öva sig att fördrå åsynen av verkliga döende, inte bara dem som låtsas, låt dem se hur en människa dölvärningsdöden. Låt dem dagligen vid skolundervisningen se relikerna från massgravarna i Flandern. Låt dem se modrar som förlorat sina barn, visa dem ansikten förvirrarna av skräck, fyll deras öron med gällaste ångestli, tryck gasmaskerna på dem tills de bli vanmaktiga, spärra in dem veckovis i mörka, fuktiga källare, visa dem den gasmålning, som vore nog att på några minuter förvandla deras skohull till ett sårg.

Och glöm inte att också sårga dem att låta detta är bara en ömning lek i jämförelse med den verklighet som väntar dem. Det vore en manöver! Och när de sedan fråga: 'Hej varför?' så försök att svara: 'Jo, därför — — —'

— — —

Fotografier tala sitt eget språk. Omkring dem låter sig ofta mera språk läsas än mellan raderna. På ena sidan i en illustrerad tidning är en bild från bari Englis i Belgien: en liten fattig gata, och på den östra sidan hänger sorgtorner. På andra sidan gasmanövrerna i Coburg: skolbarn som markerar de döende.

TIDEVARVET

REDAKTION:
Telefon N. 4842. Mottagningstid 10-12.

EXPEDITION:
Telefon 18243.

Konstigtid kl. 10-12 i. m., 1-4 e. m. Postgiro 1544.

PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6.—, halvår kr. 3.—, kvartal kr. 1.50. Lösningspris 15 öre.

ANNONSPRIS:
I text 25 öre per millimeter.

Stockholm 1931
Zetterlund & Tholander Boktryckeri-A.B.

läckar efter brodosén som stuckit sig på nälen.

— Jag vill int tvista om den saken, sa gumman. Men om alla är duken värd sina 25, 30 kronor i nog fall? Vad tror du?

Agnes såg raket in i gummans ansikte med ett förbryllande leende. — Du vill veta av mig, vad duken är värd, du, sade hon långsamt. Då ska jag säga dig att den är värd det fjogdubbla mot vad du tror. Jag undrar på, att du har några lotter kvar.

Gumman tog fram lössan, och det visade sig att bara fem lotter voro tagna. Den hade hon tagit själv, sade hon, för sina barnbarns räkning. Agnes tog en lott och satte sitt namn vid numret på listan. Så tog hon ännu en och ännu en. På det sättet höll hon på, till dess alla samman voro slut och betalde var efter. När den saken var klar, frågade hon efter dragningen.

Gumman hade först ingenting att svara. Hon hade inte varit beredd på detta. Men till slut måste hon medge, att när alla lotterna voro tagna, kunde dragningen lika gärna bli i morgon som senare. Och så närmed sig sig borden för att lägga samman duken. Men det var som om Agnes icke kunde utvärda att se hur gumman tog i den med sina smutsiga händer. Hon lade själv ihop den försiktigt och svepte kärlekstullt in den i ett silkespapper.

Under tiden frågade hon var dragningen skulle bli. Det visste lilla beller gumman, men medgav att det kunde vara lämpligt, om den skedde på rådhuset. Däremot ville hon inte lova någon bestämd tid.

— Blir det du som får duken, så nog kommer jag hit med den, sade hon, du kan va lugn, du.

— Men om barnbarnen får den?

Nyårskväll.

Sylvesterkväll! Du årets sista timma med eftertanakens blekhet över dina drag, hur gärna så jag icke skärnor glänna i vilkas sken du blev till årets högtidsdag.

Men gångna dagars tryck sig slutit till tillsammans. Det tynger mig, det kväver mig! Jag längtar efter flammor som bränner, renar dig, du gamla år, med allt du bar av fjöfjög åvlna, felsteg, självisk sorg och smärta. När flammor gjordt sitt verk jag finner väl i askan kvar än någon guld trån dit att trycka till mitt hjärta.

Du nya år! När inför dig jag står, då blomna alla mina löften härligt. Med hjärtat fyllt av ljus och tro jag går att möta dig, att hälsa dig så härligt. Du, du är hopp och löftens ljusa vär och skall ej fläckas som det gångna gamla. När du försvinner, skall jag tacksam samla på dina dagars gåvor, nya år.

Så drömmar jag var gång när nyår gryr och sträcker ivrigt mot dig mina händer. Vad skall väl skrivas, varje dag som lysnar, på dina vita blad, den tiden vänder? Du nya år, vad är, vad blir du? — Du svarar ej.

En blöst gåta är du.

MAJA AKESSON.